

STRATEGIE PREVENCE A ŘEŠENÍ ŠKOLNÍ NEÚSPĚŠNOSTI ŽÁKŮ

1. Školní neúspěšnost

Školní neúspěšnost je jedním z problémů školství, kterou je třeba efektivně vyhledávat a řešit. Sledování a řešení školní neúspěšnosti jsou klíčové z několika důvodů:

Indikátor problémů: Školní neúspěch často signalizuje širší problémy ve vzdělávacím systému, rodině nebo jednotlivci. Může to být způsobeno různými faktory, jako jsou problémy s učením, nedostatečná podpora ze strany rodiny, sociální nebo emocionální obtíže apod. Sledování školní neúspěšnosti umožňuje identifikovat tyto problémy a včas zasáhnout.

Prevence dalších problémů: Neúspěch ve škole může vést k dalším problémům v budoucnosti, jako je nižší zaměstnatelnost, nižší příjmy a větší pravděpodobnost kriminálního chování. Prevence neúspěchu ve škole může snížit tyto negativní důsledky.

Podpora individuálního rozvoje: Každý jedinec má právo na vzdělání a možnost dosáhnout svého potenciálu. Sledování a řešení školní neúspěšnosti umožňuje poskytnout individuální podporu a prostředky potřebné k úspěchu ve škole.

Ekonomické důsledky: Školní neúspěch má také ekonomické důsledky pro společnost jako celek. Snížená produktivita, vyšší náklady na sociální služby a zdravotní péči jsou jen některé z důsledků, které mohou být spojeny se školní neúspěšností. Včasná prevence a řešení tohoto problému může přinést společnosti ekonomické výhody.

2. Příčiny školní neúspěšnosti

Celkově je sledování a řešení školní neúspěšnosti důležité nejen pro jednotlivce, ale i pro společnost jako celek, aby se zajistil spravedlivý přístup ke vzdělání a maximalizoval potenciál každého jednotlivce.

Školní neúspěšnost může být způsobena řadou faktorů, které se mohou vzájemně prolínat a ovlivňovat. Některé z hlavních příčin zahrnují:

1. **Nedostatečná motivace:** Žák nemá dostatečnou motivaci k učení, může se cítit apatický nebo necítit smysl ve vzdělávání.
2. **Nedostatečná podpora doma:** Chybějící podpora ze strany rodiny, nedostatek podnětného prostředí doma pro učení a rozvoj dovedností.
3. **Problémy ve škole:** Například špatný vztah s učiteli, šikana, nevhodné vyučovací metody, nedostatečné zdroje nebo prostředí.
4. **Nedostatečné dovednosti pro učení:** Žák může mít problémy s čtením, psaním, počítáním nebo dalšími dovednostmi potřebnými k úspěšnému studiu.
5. **Nedostatečné sociální dovednosti:** Nedostatek schopnosti spolupracovat s ostatními, komunikovat efektivně, nebo řešit konflikty může vést k problémům ve vztazích se spolužáky nebo učiteli.
6. **Zdravotní problémy:** Fyzické nebo duševní zdravotní problémy mohou ovlivnit schopnost žáka soustředit se nebo se zapojit do učení.
7. **Rodinné problémy:** Rozvod, finanční problémy, nemoc člena rodiny nebo jiné rodinné stresory mohou mít negativní dopad na školní výkon.
8. **Nedostatečný plán a organizace:** Žák nemá dostatečné dovednosti plánování a organizace, což vede k nedostatku času na učení nebo neefektivnímu využití času.

Je důležité zkoumat školní neúspěch z různých úhlů a identifikovat konkrétní příčiny v každém případě, aby bylo možné adekvátně reagovat a poskytnout žákovi nejlepší možnou podporu.

3. Identifikace školních neúspěšnosti

Identifikace žáků se školním neúspěchem je proces, který vyžaduje systematický a komplexní přístup. Při identifikaci školní neúspěšnosti budeme postupovat podle následujících kroků:

1. Třídní učitel si prostuduje veškeré dostupné materiály, které o žákovi jsou dostupné – školní matriku, doporučení PPP, škole doručené lékařské zprávy, rozhodnutí soudu, atd. Z těchto materiálů si vytipuje žáky, u kterých se již nějaká forma problémů objevila a je třeba stanovit opatření pro jejich nápravu.

2. Systematické sledování výsledků žáků ve škole, jako jsou známky, testy, úkoly a chování. Vyhledáváme žáky, kteří selhávají při ověřování dovedností, nejsou schopni adekvátním způsobem zapojit do výuky, nereagují vhodně na používané motivační systémy.
3. Zaměřit se na žáky s opakovanými neúspěchy nebo žáky, kteří se výrazně odlišují od svých vrstevníků.
4. Získávání a vytěžování informací od všech učitelů formou pravidelných konzultací. Pravidelně jednou měsíčně zapíše všichni učitelé postřehy, které se týkají žáků a tříd do sdílené tabulky. ŠPP tuto tabulku jednou měsíčně vyhodnotí a přijme opatření, přidělí osobu kompetentní k řešení problému. Součástí informací od učitelů by mělo být i zhodnocení výkonosti žáků a případné návrhy na řešení daných podnětů.
5. U žáků již identifikovaných je třeba jednou měsíčně zhodnotit výsledky a potřeby, abychom zjistili pokroky a případné další možné příčiny jejich neúspěchu. To může zahrnovat dotazníky, rozhovory s žáky a jejich rodinami, a pozorování chování.
6. Do procesu identifikace je třeba zapojit rodiče a rodinné příslušníky. Třídní učitel případně sociální pedagog zjistí, zda existují domácí faktory, které mohou ovlivnit výkon žáka ve škole.

4. Opatření k eliminaci školních neúspěšnosti

1. **Poskytnutí podpory:** Na základě identifikovaných potřeb žáků poskytneme vhodnou podporu a intervenci. To může zahrnovat individuální učení, mentorování, terapeutickou podporu nebo další speciální programy. Na návrhu poskytování podpory se podílí TU, pedagogové, ŠPP, zákonní zástupci a v optimálním případě i žák. U podpory je třeba vždy stanovit krátkodobé cíle, které jsou měřitelné, aby bylo možné vyhodnotit výsledky podpory.
2. **Sledování pokroku:** Pravidelně sledujeme pokrok žáků po poskytnutí opatření a intervencí. Zajistíme, aby byla tato opatření účinná, a přizpůsobíme je potřebám žáků, podle vývoje aktuální situace. Pokrok sledujeme podle naplnění krátkodobých cílů.
3. **Průběžná komunikace:** průběžně je třeba komunikovat a spolupracovat s učiteli, vedením školy, rodinami a dalšími relevantními zúčastněnými stranami, které jsou klíčové pro úspěšné identifikování a řešení školního neúspěchu.

ZŠ a MŠ Brno

Jihomoravské náměstí 2

4. **PLPP:** pokud to situace vyžaduje nebo se na situaci podílí více stran, je vhodné vypracovat plán pedagogické podpory, který se stane součástí pedagogické dokumentace žáka. Podpůrný plán pro neprospívající žáky je souhrn opatření nabízených žákům a jejich rodičům, který se podpisem všech stran stává pro všechny závazným.
- Realizace plánu pedagogické podpory:** pokud selže individuální podpora žákovi, nabízí se žáku a jeho zákonným zástupcům podpůrný plán. Třídní učitelé ve spolupráci s vyučujícími jednotlivých předmětů a ŠPP vypracují pro žáky podpůrný plán. Třídní učitel zajišťuje seznáení všech zainteresovaných ke společné úvodní schůzce, kde jsou rodiče a žáci s plánem seznámeni a dojde k jeho podpisu. Součástí plánu jsou průběžné měřitelné cíle, které se pravidelně, nejpozději 1x měsíčně se žákem vyhodnocují. Pokud plán není dostatečně efektivní jsou navržena další podpůrná opatření a úpravy.
 - Formy a metody práce** Pro úspěšnost podpůrného programu jsou podstatné především formy a metody práce využívané učitelem, ke kterým patří zejména:
 - stanovení přiměřeného obsahu učiva – učitel stanovuje obsah učiva určený k osvojení v rozsahu, který odpovídá žakovým vzdělávacím možnostem (intelektovým i sociálním)
 - zadávání pravidelných úkolů vycházejících ze stanoveného obsahu učiva, tj. podpůrného plánu – zadání práce pro domácí přípravu - dílčí úkoly odpovídající žakovým vzdělávacím možnostem
 - možnost plnit zadané úkoly v rámci volných hodin ve škole, možnost doučování
 - užívání podpůrných aktivit – oznámení písemné práce, stanovení termínu zkoušení z konkrétního učiva, umožnění opakovaného opravného pokusu
 - používání podpůrných pomůcek při samostatné práci – přehledy, tabulky, kalkulačky, nákresy, aj. dle charakteru předmětu, které pomohou žákovi lépe se orientovat v učivu
 - individuální práce se žákem v rámci individuálních konzultací i v rámci vyučovací hodiny – pomoc žákovi odstranit výrazné mezery v učivu, podpora při výuce při výkladu nového učiva
 - vedení písemných záznamů o průběhu podpůrného programu – zadání úkolu, termín splnění, poskytování pravidelných informací o průběhu podpůrného programu rodičům a ŠPP – informace o přístupu žáka k plnění povinností v časovém sledu
 - domluva konzultační hodin, kdy si učitel zve žáka na konkrétní termín v případě, že žák potřebuje opakovaně vysvětlit probírané učivo, učitel telefonicky zve rodiče

ZŠ a MŠ Brno

Jihomoravské náměstí 2

současně se žákem, aby je informoval o pravidlech práce, aby se s rodiči dohodl, jak mohou své dítě podpořit

- doučování ve spolupráci se staršími žáky - pokud se podaří podpořit žáky tak, aby nebyli školsky neúspěšní a nepropadali, zamezí se i předčasným odchodům žáků ze středního vzdělávání.

5. **Opakování ročníku:** je nutné při selhání všech výše zmíněných podpůrných opatření.

Projednáno a schváleno na pedagogické radě dne 8. 10. 2024

Mgr. Michaela Kašíková

Č.j. /2024